

**CONVENȚIA EUROPEANĂ
PENTRU PROTECȚIA PATRIMONIULUI ARHEOLOGIC**
(revizuită)

La VALETTA 16. I. 1992

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și alte State, părți ale Convenției culturale europene, semnatare ale prezentei Convenții (revizuite),

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, tocmai pentru a salva și promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun;

Ținând cont de Convenția culturală europeană semnată la Paris la 19 dec. 1954, și mai ales articolele sale 1 și 5; ținând cont de Convenția pentru salvarea patrimoniului arhitectural al Europei, semnată la Granada, la 3 oct. 1985; ținând cont de Convenția europeană asupra infracțiunilor vizând bunurile culturale, semnată la Delphes, la 23 iunie 1985;

Având în vedere recomandările Adunării parlamentare relativ la arheologie și mai ales Recomandările 848(1978), 921 (1981), 1072 (1988);

Având în vedere Recomandarea no R (89) – privitor la protecția și punerea în valoare a patrimoniului arheologic în contextul lucrărilor de amenajare urbană și rurală; reamintind că patrimoniul arheologic este un element esențial pentru cunoașterea trecutului civilizațiilor;

Recunoscând că patrimoniul arheologic european, mărturie a istoriei antice, este grav amenințat de degradare atât prin multiplicarea marilor lucrări de amenajare cât și prin riscuri naturale, săpături clandestine sau neștiințifice, sau din insuficienta informare a publicului;

Afirmând că este important să se instituie, acolo unde nu există încă, măsurile de control administrativ și științific care se impun, și că este locul să se integreze preocupările de salvare arheologică în politicile de amenajare urbană și rurală, și de dezvoltare culturală;

Subliniind că responsabilitatea protecției patrimoniului arheologic revine nu numai Statului direct implicat, dar și ansamblului țărilor europene, pentru a reduce riscurile de degradare și pentru a promova conservarea, favoriza schimburile de experți și de experiență;

Constatănd necesitatea de a completa principiile formulate prin Convenția Europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, semnată la Londra la 6 mai 1969, ca urmare a evoluției politicilor de amenajare în țările europene.

S-au convenit cele ce urmează:

Definiția patrimoniului arheologic

Art. 1

1. Scopul prezentei Convenții (revizitate) este de a proteja patrimoniul arheologic atât ca sursă a memoriei colective europene, cât și ca instrument al studiului istoric și științific.

2. În acest scop, sunt considerate ca elemente ale patrimoniului arheologic toate vestigiile, bunuri și alte urme de existență a umanității din trecut, care totodată:

- I. salvarea și studiul permit retrasarea dezvoltării istoriei umanității și relația acesteia cu mediul natural înconjurător;
- II. principalele mijloace de informare sunt constituite prin săpături arheologice sau descoperiri, la fel ca și alte metode de cercetare privind umanitatea și mediul său înconjurător;
- III. implementarea se situează în tot spațiul ținând de jurisdicția Părților.

3. Sunt incluse în patrimoniul arheologic structurile, construcțiile, ansamblurile arhitecturale, siturile amenajate, măturile mobile, monumente de orice natură, precum și contextul lor, ori că se află în sol, sau sub apă.

Identificarea patrimoniului și măsuri de protecție

Art. 2

Fiecare Parte se angajează să aplice, după modalitățile proprii fiecărui Stat, un regim juridic de protecție a patrimoniului arheologic care să prevadă:

- I. gestiunea unui inventar al patrimoniului său arheologic și clasarea monumentelor sau zonelor protejate;
- II. constituirea de zone rezervate arheologic, chiar fără vestigii aparente la suprafață sau sub apă, pentru conservarea de măturii materiale de studiu pentru generațiile viitoare;
- III. obligația pentru cel ce face descoperiri să semnaleze autorităților competente descoperirea întâmplătoare a unor elemente de patrimoniul arheologic și de a le pune la dispoziție pentru a fi examinate.

Art. 3

Cu scopul de a ocroti patrimoniul arheologic și pentru a garanta semnificația științifică a operațiunilor de cercetare arheologică, fiecare Parte se angajează:

- I. să aplice proceduri de autorizare și de control a săpăturilor și a altor activități arheologice pentru ca:
 - a) să prevină orice săpătură sau deplasare ilicită a elementelor de patrimoniu arheologic,
 - b) să asigure ca toate săpăturile și prospecțiunile arheologice să fie întreprinse într-o manieră științifică și sub rezervă că:
 - metodele de investigare nedistructive să fie folosite atât de des cât este posibil;
 - elementele patrimoniului arheologic să nu fie extrase, în timpul săpăturii, nici lăsate expuse în timpul sau după săpătură fără ca dispoziții convenabile să nu fi fost luate pentru păstrarea, conservarea și gestionarea lor;
- II. să vegheze ca săpăturile și alte tehnici potențial distructive să, nu fie practicate decât de persoane calificate și special abilitate;
- III. să supună autorizării prealabile specifice, în cazurile prevăzute de legislația internă a Statului, folosirea detectoarelor de metale și a altor echipamente de detecție sau procedee pentru cercetarea arheologică.

Art. 4

Fiecare Parte se angajează să aplice măsuri de protecție fizică a patrimoniului arheologic prevăzând după împrejurări:

- I. achiziționarea sau protecția prin alte mijloace potrivite, de către puterea politică a spațiilor destinate să constituie zone de rezervație arheologică;
- II. amenajarea de depozite potrivite pentru vestigiile arheologice deplasate din locul lor de origine.

Conservarea integrată a patrimoniului arheologic

Art. 5

Fiecare parte se angajează:

- I. să găsească punerea de acord și articularea nevoilor respective ale arheologiei și ale amenajării, vechind ca arheologii să participe:
 - a) la crearea politicii de planificare vizând stabilirea strategiilor echilibrate de protecție, de conservare și de punere în valoare a siturilor prezentând un interes arheologic;
 - b) la derularea în fazele diferite a programelor de amenajare;
- II. să asigure o consultare sistematică între arheologi, urbanisti și cei care fac amenajarea teritoriului, pentru a permite:
 - a) modificarea planurilor de amenajare susceptibile să altereze patrimoniul arheologic;

- b. să acorde timp și mijloace suficiente pentru efectuarea unui studiu științific convenabil al sitului, și publicarea rezultatelor obținute;
- III. să vegheze ca studiile de impact asupra mediului și deciziile care rezultă din acesta să ia în considerare în totalitate siturile arheologice și contextul lor,
- IV. să prevadă, ca în cazul când, în timpul lucrărilor de amenajare s-au desoperit elemente de patrimoniu arheologic și când se dovedește posibil, conservarea *in situ* a acestor elemente
- V. să facă în așa fel ca deschiderea pentru public a siturilor arheologice, mai ales amenajările menite să primească un mare număr de vizitatori, să nu aducă atingere caracterului arheologic și științific al siturilor și mediului propriu.

Finanțarea cercetării și conservarea arheologică

Art. 6

Fiecare Parte se angajează:

- I. să prevadă un suport financiar al cercetării arheologice prin puterea publică națională, regională sau locală, în funcție de competențele lor respective;
- II. să mărească mijloacele materiale acordate arheologiei preventive:
 - a) luând dispoziții utile pentru ca, în timpul marilor lucrări de amenajări publice sau private, să fie prevăzute luarea în sarcină completă, prin fonduri provenind în modul potrivit din sector public sau privat costurile tuturor operațiunilor arheologice necesare, legate de aceste lucrări;
 - b.) fixând în bugetul acestor lucrări, cu același titlu ca și studiile de impact impuse de preocupările de mediu și de amenajare a teritoriului, studiile și prospecțiunile arheologice prealabile, documentele științifice de sinteză, la fel ca și comunicarea și publicarea completă a descoperirilor.

Strângerea și difuzarea informațiilor științifice

Art. 7

Cu scopul de a facilita studiul și difuzarea cunoașterii descoperirilor arheologice, fiecare Parte se angajează:

- I. să realizeze sau actualizeze investigațiile, inventarele și cartografia siturilor arheologice în spațiul supus jurisdicției sale;
- II. să adopte toate dispozițiile practice cu scopul de a obține, la sfârșitul operațiunilor arheologice, un document științific de sinteză publicabil, prealabil difuzării obligatorii a studiilor integrale de specialitate.

Art. 8

Fiecare Parte se angajează:

- I. să înlesnească schimbul pe plan național și internațional a elementelor de patrimoniu arheologic, cu scopuri științifice profesionale, luând toate măsurile utile pentru ca această circulație să nu aducă atingere de nici un fel la valoarea culturală și științifică a acestor elemente;
- II. să încurajeze schimburile de informații asupra cercetărilor arheologice și asupra săpăturilor în curs, și să contribuie la organizarea de programe de cercetări internaționale.

Sensibilizarea publicului

Art. 9

Fiecare Parte se angajează:

- I. să întreprindă o acțiune educativă cu scopul de a trezi și dezvolta în opinia publică o conștiință a valorii patrimoniului arheologic pentru cunoașterea trecutului, precum și a pericolelor care amenință acest patrimoniu;
- II. să promoveze accesul publicului la elementele importante ale patrimoniului său arheologic, mai ales în situri și să încurajeze expunerea pentru public a bunurilor arheologice selecționate.

Prevenirea circulației ilicite a elementelor de patrimoniu arheologic

Art. 10

Fiecare Parte se angajează:

- I. să organizeze schimbul de informații între puterea publică competentă și instituțiile științifice asupra săpăturilor ilicite constante;
- II. să aducă la cunoștința instanțelor competente ale Statului de origine, parte a acestei convenții (revizuită) toate ofertele suspecte că provin din săpături ilicite sau din deturmări din săpături oficiale, și toate precizările necesare asupra acestui subiect;
- III. în ceea ce privește muzeele și alte instituții similare a căror politică de achiziții este supusă controlului Statului, se vor lua măsurile necesare pentru ca acestea să nu achiziționeze elemente de patrimoniu arheologic suspect de a proveni din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau deturmări din săpături oficiale;
- IV. pentru muzee și alte instituții similare, aflate pe teritoriul uneia din Părți, dar unde politica de achiziții nu este supusă controlului Statului:
 - a) să li se transmită textul acestei convenții (revizuită);
 - b) să nu economisească nici un efort pentru a asigura respectarea de către numitele muzee și instituții a principiilor formulate în paragraful 3 de mai sus;

- V. Să reducă, atât cât este posibil, prin acțiuni educative, de informare, de vigilență și de cooperare, circulația elementelor de patrimoniu arheologic provenind din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau deturmări din săpăturile oficiale.

Art. 11

Nici o dispoziție din prezenta Convenție (revizuită) nu aduce atingere tratatelor bilaterale sau multilaterale care există sau ar putea să existe între Părți, văzând circulația ilicită a bunurilor de patrimoniu arheologic și restituiri lor proprietarului legitim.

Asistență tehnică și științifică reciprocă

Art. 12

Părțile se angajează:

- I. să fie gata să facă o asistență tehnică și științifică reciprocă, exprimată printr-un schimb de experiență de experți în problemele relative la patrimoniul arheologic;
- II. să favorizeze, în cadrul legislației naționale pertinentă de acorduri internaționale prin care ele sunt legate, schimburile de specialiști în conservarea patrimoniului arheologic, aici fiind incluși și cei din domeniul formării permanente.

Controlul aplicării Convenției (revizuite)

Art. 13

În încheierea prezentei Convenții (revizuite), un comitet de experți, instituit de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei în virtutea art. 17 al Statutului Consiliului Europei, a fost însărcinat să urmărească aplicarea Convenției (revizuite) și mai ales:

- I. să supună periodic Comitetului de miniștri al Consiliului un raport asupra situației în ceea ce privește politica de protecție a patrimoniului arheologic în Statele părți ale Convenției (revizuite) și asupra respectării principiilor enunțate;
- II. să propună Comitetului de miniștri ai Consiliului Europei orice măsură care încearcă să pună în aplicare dispozițiile Convenției (revizuite), bineînțeles în domeniul activității multilaterale și în materie de revizuire sau amendament al Convenției (revizuită), și deasemenea cel de informare a publicului asupra obiectivelor Convenției (revizuite);
- III. să facă recomandări la Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind invitarea Statelor nemembre ale Consiliului Europei să adere la această Convenție (revizuită).

Art. 14

1. Prezența Convenției (revizuită) este deschisă semnării Statelor membre ale Consiliului Europei și altor State părți ale Convenției culturale europene.

Aceasta va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau adoptare vor fi depuse pe lângă Secretariatul General al Consiliului Europei.

2. Un Stat semnatar al Convenției europene de protecție a patrimoniului arheologic, semnat la Londra la 6 mai 1969, nu poate depune instrumentele de ratificare, de acceptare sau aprobare dacă n-a denunțat mai sus numita Convenție sau dacă n-a denunțat-o simultan.

3. Prezența Convenției (revizuită) va intra în vigoare 6 luni după data la care patru State, dintre care cel puțin trei State membre ale Consiliului Europei, își vor exprima consimțământul de a fi legate prin Convenție (revizuită) conform cu dispozițiile paragrafelor precedente.

4. În cazul în care, prin aplicarea celor două paragrafe precedente, efectul denunțării la Convenția din 6 mai 1969 și intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuite) nu vor fi simultane, un Stat contractant poate declara, în momentul depunerii instrumentelor sale de ratificare, de acceptare sau de aprobare, că el va continua să aplice convenție din 6 mai 1969 până la intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuite).

5. Prezența Convenției (revizuită) va intra în vigoare în privința fiecărui Stat semnatar care va exprima ulterior consimțământul său ca să fie legal de ea la șase luni după data de depunere a instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Art. 15

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuite), Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice alt Stat membru al Consiliului, ca și al Comunității Economice Europene să adere la prezenta Convenție (revizuită), printr-o decizie luată prin majoritatea prevăzută în art. 20.d al Statutului Consiliului Europei și cu unanimitate a reprezentanților statelor contractante având dreptul să participe la Comitet.

2. Pentru fiecare Stat care a aderat sau pentru Comunitatea Economică Europeană, în caz de aderare, Convenția (revizuită) va intra în vigoare șase luni după data de depunere a instrumentelor de aderare pe lângă Secretariatul General al Consiliului Europei.

Art. 16

1. Fiecare Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de

acceptare, de aprobare sau adeziune, să desemneze teritoriul sau teritoriile la care se va aplica prezenta Convenție (revizuită).

2. Fiecare Stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretariatului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții (revizuite) la orice alt teritoriu desemnat în declarația sa.

Convenția (revizuită) va intra în vigoare în privința acestui teritoriu șase luni după data de recepție a declarației de către Secretarul General al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea să fie retrasă, în ceea ce privește teritoriul desemnat în această declarație, prin notificația adresată Secretarului General. Retragerea va primi efect șase luni după data primirii notificării de către Secretarul General.

Art. 17

1. Fiecare Parte poate, în orice moment să denunțe prezenta Convenție (revizuită) adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va avea efect șase luni după data primirii notificării de către Secretarul General.

Art. 18

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului Europei, și celorlalte State părți ale Convenției culturale europene, la fel ca și tuturor Statelor Comunității economice europene care au aderat sau care au fost invitate să adere la prezenta Convenție (revizuită):

- I. fiecare semnătură
- II. depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare;
- III. fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții (revizuită), conform cu articolele sale 14, 15 și 16;
- IV. orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție (revizuită).

Pentru conformitate, subsemnații, legal autorizați în acest sens, au semnat prezenta Convenție (revizuită).

S-a făcut la La Valetta, la 16 ian. 1992, în lb. franceză și în lb. engleză, cele două texte făcând parte din același document, după în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie conformă certificată fiecărui Stat membru al Consiliului Europei, Statelor semnatare a Convenției culturale europene, și oricărui Stat membru al Comunității economice europene invitat să adere la prezenta convenție (revizuită).

Traducere IOANA BOGDAN CĂTINICIU